

Добровольська О. Я.

ФРАНЦУЗЬКІ ПРОФЕСІЙНІ НАЗВИ В ЯКОСТІ АНТРОПООСНОВ СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКИХ НАЗВ ПРИЗВИЩЕВОГО ТИПУ

Статтю присвячено встановленню етимології антропооснов назв прізвищевих типів середньоанглійського періоду. Виявляються антропоніми з неоднозначним тлумаченням їх етимології, зокрема на основі професійних назв англійської і французької мов.

Ключові слова: середньоанглійський період, назви прізвищевих типів, професійні назви, французькі запозичення.

Добровольская О.Я. Французские профессиональные названия в качестве антропооснов среднеанглийских названий прозвищного типа. Статья посвящена установлению этимологии антропооснов названий прозвищного типа среднеанглийского периода. Выявлены антропонимы с неоднозначными толкованиями их этимологии, а именно на основе профессиональных названий английского и французского языков.

Ключевые слова: среднеанглийский период, названия прозвищного типа, профессиональные названия, французские заимствования.

Dobrovolskaya O. Ya. French professional names as the basis of the Middle English bynames. The article touches upon the lexical basis of the bynames of the Middle English period, esp. words of ambiguous etymology: they are either English or French occupational terms.

Key words: Middle English, bynames, occupational terms, French borrowings.

В Англії XI-XIV століть використання французької мови як мови переможців, що взяли керування країною у свої руки, призвело до появи великої кількості французьких запозичень, які проникали не як окремі, ізольовані одиниці, а входили великими, цілісними семантичними системами, тобто групами, об'єднаними спільністю предметно-семантичної сфери [9, 55].

Збагачення словникового складу англійської мови періоду XI-XIV століть за рахунок запозичень з французької мови було настільки різнобічним, що викликало зміну семантичної структури словника англійської мови та утворення нових термінологічних сфер і синонімічних рядів. Нормано-французькі запозичення – це слова переважно французького походження, які набули вжитку у галузі управління і військової справи, релігії і церкви, юриспруденції, придворного етикету, розваг, кулінарії, одягу і туалету [4, 21-22; 5, 186-187; 6, 193, 263-265; 7, 160-161]. Близько трьох тисяч слів було запозичено з французької мови в англійську, і це збагачення словникового складу за рахунок запозичень з французької мови у XI-XIV століттях вважається найістотнішим наслідком впливу французької мови на

англійську [6, 190; 7, 171]. Безпосередньо після норманського завоювання, тобто в період, коли найсильніше відчувався іноземний вплив в Англії, кількість запозичених слів була дуже незначною. Дуже незначною мірою збільшується кількість запозичених слів у XIII столітті. Однак, вже з другої половини XIII століття значно збільшується кількість письмових пам'яток англійською мовою. У XIV столітті в Англії розвивається та посилюється нова суспільна група – “третій стан” (купці, лихварі, ремісники), пізніше – клас буржуазії, і французькі слова, які до цього вживалися лише у колах “вищого світу”, тепер проникають у мову середніх класів. Посилення суспільної ролі нового зростаючого класу супроводжується ростом культури цього класу, прагненням освіти, грамотності. На початку свого розвитку “третій стан” намагався прилучитися до культури панівних класів [6, 192]. Тому в XIV столітті, коли англійська мова скрізь витісняла французьку і стала загальноприйнятною мовою всього населення країни, кількість французьких слів в англійській мові зростає у декілька разів. У цей час французькі слова, попадаючи у словник середніх класів, розповсюджується у мові широких кіл населення. Саме на період формування англійської буржуазії як класу припадає 42% запозичень [6, 192].

Важливим джерелом вивчення шляхів запозичення лексики французької мови в середньоанглійський період є дані історичної антропонімії, зокрема, назви прізвищевих типу середньоанглійського періоду, що за семантикою твірних основ є назвами людей за професією та заняттям. Середньовічні прізвища були офіційними неспадковими найменуваннями і базувалися на основі реальних ознак їх носіїв [12, 6]. Особливо поширеним у той час (більше в місті, ніж у сільській місцевості) було використання в якості прізвищ назв професійного заняття людини [1, 23]. У XII-XIII століттях заняття, на яке вказувало прізвище, співпадало з реальним заняттям носія цього прізвища [10, 29]. Але у другій половині XIV століття прізвища починають набувати спадкового характеру, тому професія людини та її прізвище співпадають уже рідко. Прізвище, що за семантикою антропооснови позначало професію чи заняття, могло надаватися людині, яка мала особливі ознаки, які зближували її з якимось професійним працівником, або яка зрідка виконувала притаманну цій професії роботу [10, 29].

Наявність французького етимона встановлюється для численних середньоанглійських професійних назв, вжитих в якості антропооснов назв прізвищевих типу. Серед них виділяємо кілька груп: запозичення, що увійшли до англійської мови ізольовано, без інших однокореневих слів, здатних їх мотивувати; запозичення, що увійшли разом із однокореневими словами, утворюючи цілі словотвірні гнізда, і можуть розцінюватися як власне англійські утворення; запозичення, що фіксуються лише на антропонімному рівні в якості антропооснов назв прізвищевих типу, побутування яких на апелятивному рівні можна припускати на основі кількох лінгвістичних та

екстралінгвістичних факторів [2; 3]. Доповнимо цей перелік запозичень назвами, зафіксованими в пам'ятках середньоанглійської мови у якості назв прізвищевому типу, які можуть мати неоднозначне тлумачення: вони є або похідними від раніше запозичених французьких основ (гібридними утвореннями), або можуть тлумачитися на основі французьких професійних назв, які в англійській мові залишили слід лише в якості антропооснов назв прізвищевому типу.

У багатьох випадках неможливо установити, чи є найменування прямим запозиченням з французької мови, чи воно утворене в англійській мові від запозиченого слова за допомогою англійського суфікса і є не запозиченням, а гібридним новоутворенням, яке на відміну від запозичень-гібридів (*loanblends*) не є продуктом запозичення і утворюється не під впливом іншомовної моделі, а на питомій основі шляхом з'єднання власномовного та раніше запозиченого й асимільованого у мові елементів [8: 371-37].

Відомо, що одним із важких питань історії запозичених слів у будь-яких письмових пам'ятках є те, що дата запозичення може не співпадати з датою появи цих слів у живому мовленні [9, 65]. Наприклад, за підрахунками О.Єсперсена [11] даних Оксфордського словника, максимум появи слів французького походження в пам'ятках припадає на XIV століття, тобто коли французька мова вже не була ні державною мовою, ні мовою двомовного населення Англії, не кажучи вже про те, що жанровий різновид та тематика документа може визначити сам вибір лексики. Ці міркування призвели до надмірного скептицизму філологів по відношенню до французьких запозичень в англійській мові [9, 65]. Наведені нище назви прізвищевому типу середньоанглійського періоду, що за семантикою твірних основ є назвами осіб за професією та заняттям, значно уточнюють відомості про ті відіменникові чи віддієслівні агентивні назви англійської мови, що утворені на англійському ґрунті від запозичених з французької мови лексем. Здебільшого вони фіксуються значно раніше і тих запозичених іменників чи дієслів, що могли б тлумачитися як їх твірні основи. Уточнюючи час появи запозичення, антропоніми також зберігають фонографічні варіанти, цікаві для дослідників історичної лексикології, даючи матеріал для подальших досліджень не лише у галузях історичної семасіології, а й історичної фонології та діалектології.

Метою нашого дослідження є встановлення етимології антропооснов назв прізвищевому типу середньоанглійського періоду, **завданням** – виявлення антропонімів з неоднозначним тлумаченням їх етимології, зокрема на основі французької мови. **Об'єктом** дослідження є середньоанглійські назви прізвищевому типу, вжиті у складі антропоформул, **предметом дослідження** їх лексична база, зокрема, професійні назви різної етимологічної приналежності.

Отже, у цій статті зупинимося на назвах прізвищевому типу, для антропооснов яких встановлюють наявність французького етимона. Їх також можна тлумачити як відіменникові чи віддієслівні похідні англійської мови, утворені на англійському ґрунті від запозичених з французької мови лексем (гібридні назви). Лексикографи фіксують середньоанглійським або ранньоніованглійським періодом ці запозичені іменники чи дієслова, що могли б тлумачитися як твірні основи для середньоанглійських агентивних назв, які мотивують розглядувані назви прізвищевому типу. Однак у якості антропооснов назв прізвищевому типу розглядувані агентивні назви фіксуються джерелами історичної антропонімії значно раніше, ніж запозичені іменники, дієслова та їх похідні. Наведемо ці лексеми, вказуючи назви прізвищевому типу у складі антропоформул, зокрема, рік фіксації та історичне джерело, в якому зафіксована розглядувана антропоформула.

1. Агентивна назва *bastere*, що лежить в основі назви прізвищевому типу в антропоформулах середньоанглійського періоду *Baldwynus le Bastere* (1230 P); *Peter le Bastere* (1327 SRSt), може мати такі тлумачення: по-перше, від д.-фр. *bastier* 'сідляр, лимар', яке в англійську мову на апелитивному рівні не увійшло. По-друге, як гібридне новоутворення *baster* "One who bastes (with thread) (1883 NED) від дієслова *baste* (*baest, bast*) (д.-фр. *bastir*) 'To sew together loosely; hence a. To stitch through (the folds of a doublet, contents of a bag or cushion), so as to keep them in place, to quilt (obs.) (1440 NED) (пришивати (крючки камзолу, вміст сумки або подушки); стьобати; зашивати (гроші і ін.) в підкладку одягу тощо); b. To sew or 'tack' together with long loose stitches the parts of (a piece of work), in order to hold them in place for time (1589 NED) (метати або шити на живу нитку довгими німіцними стібками, щоб прикріпити їх на якийсь час). По-третє, як агентивна назва *baster* (у 16 столітті *basteter*) "One who bastes meat (1525 NED) від дієслова неprozорої етимології *baste* (*baast, bast, baste*) '1. To moisten (a roasting joint, etc.) by the application of melted fat, gravy, or other liquid, so as to keep it from burning, and improve its flavour (1509 NED) (поливати жиром (м'ясо і ін.), соусом чи ін. рідиною, щоб не пригоріло або мало кращий смак); 2. To perfuse as with a liniment (1570 NED) (оббризкувати рідкою маззю); 3. In candle-making (у виготовлення свічок); 4. To mark (sheep) with tar (1590 NED)' (мітити (овець) дьогтем). По-четверте, як агентивна назва *baster* 'He who bastes or thrashes' (1726 NED) (той, хто б'є, молотить) від дієслова неprozорої етимології *baste* 'To beat soundly, thrash, cudgel' (1533 NED) (здавати сильних ударів, молотити, бити дубинкою).

2. Середньоанглійські професійні назви *bracur, brascur, brazur, brassur*, вжиті у якості антропооснов назв прізвищевому типу в антропоформулах *Azo le Brascur* (1168 P), *Richard le Brazur* (1199 FFEss), *Ralph Bracur* (1202 Cur), *German le Brassur* (1296 SRSx), можуть тлумачитися на основі с.-англ. *brazier* (*brasyer, braseer, brasier, brazier*), утвореної від іменника *brass* (*bræs*,

bres, breas, bras(e, brasse, brass) (д.-англ. *bræ̃s*) (1000 NED) (латунь, жовта мідь), або дієслова *braise (brasian, brasen)* (д.-англ. *brasian* від д.-англ. іменника *bræ̃s*) ‘*To make of brass; to cover or ornament with brass (1000 NED)*’ (виготовляти з латуні; покривати або прикрашати латунню)) за допомогою агентивного суфікса *-ier* ‘*One who works in brass (1400 NED)*’ (мідник). Пор. також агентині назви *brass-caster, brass-finisher, brass-founder* (NED), а також середньо-англійську агентивну назву *brasgetere* (очевидно, ідентичну за семантикою назві *brass-founder*), що зафіксована як антропооснова назви прізвищевому типу в антропоформулі *Thomas le Brasgetere* (1333 MESO).

Запозичені з французької мови агентивні назви здебільшого повністю перенесли в англійську мову свій морфемний склад. Відзначаємо наявність давньофранцузького агентивного суфікса *-nor, -nur* (д.-фр. *-our*), що походить від латинського *-or, -ōrem*. Завдяки генетичній близькості суфіксів, при запозиченні давньофранцузькі суфікси *-nor, -nur* підлягали заміні на англійський суфікс *-er*. Враховуючи, що у словах *bracur, brascur, brazur, brassur* наявний в адаптованій формі суфікс *-nur*, більше схиляємося до думки, що розглядувані антропооснови відображають д.-фр. *brasseur (braceor)* “пивовар, броварник”.

3. Слова *caruier, carver*, зафіксовані як антропооснови назв прізвищевому типу в антропоформулах *Peter le Caruier* (1203 P), *Gerard le Carver* (1209 FFes), можуть тлумачитися на основі середньоанглійської агентивної назви *carver*, утвореної від дієслова *carve* (д.-англ. *ceorfan, cearf*), яке вживалося в давньо- та середньоанглійський періоди у багатьох значеннях, пор. ‘1. *To cut (1000 NED)* (різати, рубати); 2. *To cut artistically or ornamentally (1000 NED)* (вирізувати художньо або для оздоблення); 5. *To hew, cut, or sculpture (any solid figure, an image, out of stone, in ivory, etc.; to make or shape artistically by cutting (1000 NED)* (тесати, рубати, висікати, витісувати якусь фігуру або образ із каменю, слонової кістки та ін.; художньо вирізувати)’; у середньоанглійський період набуло ще наступних значень “*To cut or engrave figures, either in relief or intaglio, on (in, into) a surface (1250 NED)* (висікати, вирізувати фігури рельєфно або на поверхні); *to cover or adorn (wood, stone, etc.) with figures so cut on or in the surface*” (1384 NED) (покривати або прикрашати (дерево, камінь та ін.) вирізаними фігурами); *to cut up meat at table*” (1300 NED) (розрізати на столі м’ясо) та ін. Віддієслівний іменник *carver* також відзначається розвинутою полісемією, пор. значення ‘1. *One who carves or cuts (1380 NED)* (той, хто ріже або рубає); 2. *One who carves wood, ivory, stone, etc.; a sculptor: most frequently (when not otherwise qualified) applied to one who carves in wood (1386 NED)* (той, хто займається різьбою по дереву, слонової кістці, каменю та ін; скульптор; в основному різьбяр по дереву) 3. *One who carves at table (1432-50 NED)* (той, хто ріже за столом). Не виключеним є також тлумачення лексеми *carvier* від д.-фр. *charuier, caruier* ‘орач, плугатар; хлібороб’, оскільки спостерігаємо наявність в її морфологічний

структурі продуктивного в давньофранцузькій мові словотворчого суфікса на позначення агенса *-ier*, який походить, як і англійський суфікс *-er*, від латинського *-ārius*. Завдяки генетичній близькості суфіксів, при запозиченні давньофранцузький суфікс *-ier* замінювався на англійський суфікс *-er*.

4. Слова *clutere*, *clouter*, зафіксовані у якості антропооснов середньоанглійських назв прізвищового типу в антропоформулах *Adam le Clutere* (1286 MESO); *Robert (le) Clutere* (1301 LLB); *Adam Clouter* (1307 Wak), можуть тлумачитися на питомій англійській основі як професійна назва *clouter* (*cloutere*, *clutere*, *clowtere*, *clowter*) ‘*One who clouts, mends, or patches; a cobbler, or patcher; a botcher*’ (1440 NED) (той, хто ремонтує, латає; швець, що займається лагодженням взуття; робітник, що здійснює дрібний ремонт), утворена суфіксальним способом від середньоанглійського дієслова *clout* (*clutie*, *clute*, *cloute*, *clowt(e)*, *clout*) (від іменника *clout*) (‘1. *To mend with a clout or patch; to patch (with cloth, leather, metal, etc.)* (1350 NED) (ремонтувати за допомогою латок, латати (тканиною, шкірою, металом); 2. *To put in, on, or to by way of a patch; usually fig. To add patches* (1225 NED) (латати); 3. *To arm or protect with an iron plate or clout; b. Also, to protect the soles of shoes with broad-headed nails, to stud with clout-nails* (1394 NED) (озброювати або захищати залізними пластинами або латками; оббивати підшви взуття цвяхами з плоскою головкою; 4. *fig. To join awkwardly or coarsely together; to patch clumsily or botch up* (1380 NED) (з’єднувати незграбно, неакуратно; грубо, невміло латати)). Іменник *clout* побутував вже в давньоанглійський період (‘1. *A piece of cloth, leather, metal, etc., set on to mend anything; a patch*’ (700 NED); 2. *A plate of iron: esp. (in more recent use) one fixed on some part of a plough, on an axle-tree, or on a shoe, to prevent wear* (1000 NED)), в середньоанглійський період набув ще наступні значення: ‘*A small piece or shred produced by tearing or rending; a later use – chiefly a shred of cloth, a rag*’ (1325 NED), ‘*A piece of cloth (esp. a small or worthless piece, a ‘rag’); a cloth (esp. one put to mean uses, e.g. a dish-clout)*’ (1225 NED). У одному з наведених значень іменник *clout* є компонентом середньоанглійського композита *cloutkerver* (з можливою семантикою ‘*patch-cutter*’), вжитого у якості антропооснови назви прізвищового типу у складі антропоформули *Robert Cloutkerver* (1327 Pinchbeck). Поп. *carver* ‘*One who carves or cuts*’ (1380 NED), *kerve* (obs. dial. form of *carve* (1000 NED).

Припускаємо також можливість тлумачення розглядуваної агентивної назви як адаптованої давньофранцузької лексеми *cloutier* ‘*nail-smith*’ (коваль).

5. Лексичною базою назв прізвищового типу в антропоформулах *Roger le Fener* (1271 MEOT), *Gilbert le Feyner* (1299 LLB) є зафіксований на одне століття пізніше віддієслівний іменник *feigner* (*feyner* – 1382 NED, *feynar* – 1400 NED, *feyner* – 1488 NED) ‘*One who or that which feigns, in various senses of the verb; a fashioner, constructor, inventor; the contriver of a fiction;*

a simulator, pretender, counterfeiter’ (конструктор, винахідник; видумщик; симулянт, удавальник, підробник), що є гібридним новоутворенням від запозиченого з французької мови середньоанглійського дієслова *feign* (*feine, fene, feyne, fenye*) (*ME feinen, feignen, ad. OF. feindre: – Lat. fingere* ‘формуєвати, ліпити, зображати’) ‘*In material sense. To fashion, form, shape* (1300 NED) (надавати форму, вид); *to fashion fictiously or deceptively* (1300 NED)’ (придумувати, підробляти). Разом з тим, давньофранцузька професійна назва *fenier* ‘*haymonger*’ (торговець сіном) також може вважатися як основа розглядуваних антропонімів.

6. Середньоанглійська професійна назва *liner* (*lynnor, lynner, lynar*) ‘*1. An official whose duty is the tracing of the boundaries of properties in burghs* (14. NED)’ (Чиновник, обов'язками якого є окреслення кордонів володінь у містах), утворена або від дієслова *line* ‘*1. To tie a line, string, or cord; to string (a bow)* (1375 NED) (Прив'язувати вірвовку, струну, тятиву; натягувати (лук); *2. To measure or test with a line, to cut to a line*’ (1400 NED) (вимірювати за допомогою вірвовки, відрізати по лінії), або від іменника *line* у значенні ‘*A thread-like mark*’ (1382 NED) (ниткоподібна позначка, мітка), лежить в основі назв прізвищового типу в антропоформулах *Gilbert le Lynar* (1279 RH), *John Lynar* (1327 SRSx), які також можна тлумачити на основі д.-фр. *linier* ‘той, хто виробляє або продає льняне полотно’.

7. Середньоанглійську професійну назву *rower* (*roware, -ere*) (пор. MDu. *royer, roeyer* (Du. *roijer*), MLG. *royer, roier, Norw. roar*) ‘*One who rows; an oarsman*’ (1374 NED) (весляр) від дієслова *row* (д.-англ. *rōwan*) ‘*To use oars, sweeps, or similar means, for the purpose of propelling a boat or other vessel*’ (950 NED) (гребти в лодці або ін. судні за допомогою весел або ін. засобів), або д.-фр. професійну назву *roier* (*rouwier, roer, rouer*) “колісник” вважаємо лексичною базою назв прізвищового типу в антропоформулах *Roger le Roier* (1176 P), *Gilbert le Roer* (1185 Templars), *John le Rohier* (1195 P), *Ralph le Rowere* (1240 Osenev), *John Royer* (1279 RH), *John le Rouier* (1327 SRSx).

8. Назви прізвищового типу в антропоформулах *Roger Messer* (1172-80 DC), *Erkenbald le Messer* (1180 P), *William le Messier* (1187 P) відтворюють у своїх основах д.-фр. *messier, messer* ‘жнець’, або ж середньоанглійську лексему *macer* (*messer, masser, measer*), яка може розглядатися як запозичення з д.-фр. *maissier, massier* ‘*A mace-bearer; (spec. in Scotland), an official who keeps order in courts of law* (13... NED)’ (жезлоносець, булавоносець; службовець, що слідкує за дотриманням порядку в суді), або гібридне новоутворення від запозиченого з д.-фр. *masse, mace* (с.-англ. *mace (masse)* ‘жезл, булава’) та англійського агентивного суфікса *-er*.

9. Лексичною базою назв прізвищового типу в антропоформулах *Walter Fannere* (1279 RH), *John, Walter le Vanner(e)* (1279 RH), *Thomas le vannere* (1297 MinAcctCo), *William le Fanner* (1332 SRWa) є утворена від дієслова *fan* (*fannian, south. vannien, vanne, fane, fanne, fan*) ‘*To winnow (corn, etc.)*’ (1000 NED) агентивна назва *fanner* ‘*One who fans: one who winnows grain with a fan*’

(1515 NED) або *fanner ‘*maker of fans or winnowing-baskets*’ від іменника *fan* (*fann, fan* – 800 NED); *vanne, van* – 1450 NED) (OE *fann, Fr. van, Lat. vannus*) ‘*An instrument for winnowing grain a) A basket of special form (also, earlier, a sort of wooden shovel) used for separating the corn from the chaff by throwing it into the air*’ (800 NED). Вимова на півдні Англії слова *fanner* як *vanner* допускає його тлумачення від д.-фр. *vannier* (майстер, що плете кошики, кошикар).

У дослідженнях з історичної лексикології взаємовідношення між англійською та французькою мовами в період XII- XIV століть становлять одне з найважливіших питань. Найцікавішою проблемою є не сам факт появи запозиченого слова, а процес його входження в лексику англійської мови; для цього процесу дуже показовими є матеріали письмових пам’яток, за умови врахування їх хронологічної, соціальної та діалектної локації [9, 66]. Цінним джерелом для вивчення шляхів входження до середньоанглійської мови запозичень з французької мови є дані історичної антропонімії, зокрема, встановлення етимології антропооснов назв прізвищевого типу середньоанглійської мови, що дозволило нам виявити професійні назви французької мови, фіксація яких у якості лексичної бази англійських антропонімів є на даний час єдиним свідченням їх побутування на англослов’янському ґрунті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гусьніна Е. Б. Становление английской фамильной системы (По материалам источников VII-XVII вв.): Диссертация на соискание ученой степени канд. филол. наук. – Л., 1982. – 17 с.
2. Добровольська О. Я. Французькі запозичення-назви ремісників у середньоанглійській мові за даними історичної антропонімії// Сучасні дослідження з іноземної філології. Зб. Наук. Праць. – Вип. 6 / Відп. ред. Фабіан М. П. – Ужгород: ТЗОВ “Папірус – Ф”, 2008. – С. 201-206.
3. Добровольська О. Я. Французькі запозичення-професійні назви в якості антропооснов середньоанглійських назв прізвищевого типу// Нова філологія. Зб. наук. праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. - №31.- С. 65-69.
4. Иванова И. П., Чахоян Л. П. История английского языка. – М.: Высш. школа, 1976. – 319 с.
5. Ильиш Б. А. История английского языка. – М.: Высш. школа, 1968. – 419 с.
6. Костюченко Ю. П. История английської мови. – К.: Радянська школа, 1963. – 426 с.
7. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. – Х.: Основа, 1993. – 255 с.
8. Хауген Э. Процесс заимствования // Новое в лингвистике. – М., 1972. – Вып. VI. – С. 344-382.
9. Ярцева В. Н. Развитие национального литературного английского языка. (История языков народов Европы). Изд. 2-е, испр. – М.: Едиториал УРСС, 2004.- 288 с.
10. Fransson G. Middle English Surnames of Occupation. – Lund, 1935. – 217 p.
11. Jespersen O. Growth and structure of the English language. – L., 1935.
12. Reaney P. H. The Origin of English Surnames. Routledge and Kegan Paul. – London, 1980. – 415 p.

ДЖЕРЕЛА ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Cur – Curia Regis Rolls. Pipe Rolls Soc., 14, 24. DC – F. M. Stenton, Danelaw Charters, London, 1920. FFess – Feet of Fines: Essex Arch. Soc. (in progress). LLB – Letter Books of the City of London, 11 vols., 1899-1912. MESO – Fransson. Middle English Surnames of Occupation, Lund, 1935. MEOT – B. Thuresson. Middle English Occupational Terms, Lund, 1950. MinAcctCo – Ministers' Accounts of the Earldom of Cornwall (Camden 3rd Ser. 66, 68), 1942-5. NED – The Compact Edition of the Oxford English Dictionary. Vol. I, II. OUP, Oxford, 1971. Oseney – Cartulary of Oseney Abbey (Oxford Hist. Soc. 89-91), 1929-31. Pinchbeck – Pinchbeck Register, ed. Lord Francis Hervey, 2 vols., 1925. P – Pipe Rolls. Rec. Comm. 3 vols., 1833-44. SR St – Subsidy Rolls: Salt Arch. Soc. (OS) 7, 10, 1886-9. SRSx – Subsidy Rolls. Sussex Rec. Soc. 10, 1900. SR Wo – Subsidy Rolls: Worcs. Hist. Soc., 4 vols., 1893-1902. RH – Rotuli Hundredorum, 2 vols., 1812-18. Templars – B. A. Lees, Records of the Templars, London, 1935. Wak – Court Rolls of the manor of Wakefield (Yorks Arch. Soc., Rec. Ser. 29, 36, 57, 78), 1901-45.